

Cambridge University Press

978-1-108-04900-9 - Chronica Majora: Volume 2: A.D. 1067 to A.D. 1216

Matthew Paris Edited by Henry Richards Luard

Excerpt

[More information](#)

MATTHÆI PARISIENSIS

CHRONICA MAJORA.

De coronatione regis Willelmi primi.

Malmesb. Anno Domini M.LXVII. Dux Normanniæ Willelmus,¹ urbem A.D. 1067. Reception
 Gest. Reg. Londoniarum adiens, in magna exultatione a clero et populo and coronation of
 iii. 247, susceptus, et ab omnibus rex acclamatus, Dominicæ Nativitatis William in
 p. 421. die ab Aldredo Eboracensi archiepiscopo regni diadema sus- London.
 Cantuariensi archiepiscopo suscipere, eo quod non legitime
 Diceto, occupaverat illius excellentiam dignitatis. Deinde homagiis a
 Abbrev. magnatibus, cum fidelitatis juramento, obsidibusque acceptis,
 Chronic. in regno confirmatus, omnibus² qui ad regnum aspiraverant,
 col. 480. factus est terrori. Civitatibus quoque dispositis et³ castellis, His voyage
 Id. 482. propriisque ministris impositis, ad Normanniam cum obsidibus to Nor-
 Hen. Hunt. Angliæ et thesauris innumeris navigavit. Quibus⁴ incarceratis mandy and
 vi. f. 211b. et sub salva custodia deputatis, ad Angliam denuo properavit, return to
 (Savile.) ubi commilitonibus Normannis, qui in bello Hastingsensi patriam England.
 His divi-
 secum subjugaverant, terras Anglorum et possessiones, ipsis sion of
 expulsis, manu distribuit affluentibus; et⁵ modicum illud quod eis England
 remanserat, sub iugo posuit perpetuæ servitutis. among his
 soldiers.

¹ At the foot of the column is William's shield and a crown; and below:

"Scutum Willelmi Bastardi Con-
 "questoris.

"In hoc scuto tres leopardi vel
 "leones figurantur

"Quia rex est, est et comes, et
 "Angliæ gubernator."

29808.

² omnibus . . . terrori.] This is peculiar to the compiler.

³ et] in, W.

⁴ quibus. . . deputatis] peculiar to the compiler.

⁵ et . . . servitutis] peculiar to the compiler. The previous sentence is greatly enlarged.

2 MATTHÆI PARIENSIS CHRONICA MAJORA.

- A.D. 1067. Unde¹ nobiliores de regno indignati, quidam ad regem Scotorum Malcolmum confugerunt, aliique loca deserta et nemorosa petentes, ibique diu feralem ducentes vitam, Normannis sæpe infesti fuerunt. Recesserunt ab Anglia comites Eadwinus et Morcardus fratres, Mercherus et Weltherfus, nobiles, cum episcopis, clericis, et aliis multis, quos longum est exprimere nominatim, qui omnes ad regem Scotorum Malcolmum fugientes, ab ipso honorifice sunt recepti. Tunc etiam Eadgarus Etheling, de² Aelred, Gen. Reg. Angl. col. 367.
- The English nobles fly to Scotland. p. 175.
- Eadgar Ætheling. regno Anglorum hæres legitimus, cernens res patriæ undique perturbari, ascensa navi, cum Agatha matre sua et sororibus Margareta et Cristina, in Hungariam, ubi natus fuerat, conabatur reverti; sed tempestate suborta, compulsus est in Scotiam applicare. Hac quoque occasione actum est, ut Margareta regi Malcolmo nupta traderetur; cujus vitam laudabilem et mortem preciosam liber inde editus insinuat evidenter.³ Soror autem ejus Cristina sanctimonialis benedicitur, et⁴ Children of Margaret. cælesti sponso copulatur. Nati sunt denique reginæ Margaretæ sex filii et duæ filiæ, quorum tres, Eadgarus scilicet, Alexander, et David, juxta generis sui nobilitatem, reges fuerunt, ex quibus regum Angliæ nobilitas, a propriis per Normannos expulsa finibus, ad reges est devoluta Scotorum. Sed hoc infra. (Not in Aelred.)
- Battle Abbey founded. Iste Willelmus gratias agens Deo pro victoria, fundavit abbatiam de Bello, non longe ab Hastingo litore, et nomen tale imposuit ecclesiæ a titulo belli. Cf. Hen. Hunt. vi. f. 211b.

Quod Anglia peccatis exigentibus fuerit subjugata.

- Reflections on the conquest, and on the manners. Ecce regni Angliæ dulcis patriæ excidium dolendum, cujus olim reges primo sui adventus tempore, vultu et gestu barbarico, usu bellico, ritu prophano incitati, omnes⁵ ad omnia provocabant, omnes armis et astutia edomabant. Sed post-
- Malmesb. Gest. Reg. iii. 245, p. 417.

¹ This is a rough summary of the events of several years. *Mercherus* is probably intended for Merleswegen. The sending Eadwine and Morkere to Scotland is the compiler's invention.

² *de . . . legitimus*] inserted by the compiler, probably from Aelred, col. 366, l. 55.

³ This is probably the *Vita*

Margareta, by Theodoric or Turgot, printed by Mr. Hinde in his edition of Symeon of Durham, p. 234. (Surt. Soc. vol. 51.) On the authorship, see his preface, p. lviii.

⁴ *et . . . copulatur*] inserted by the compiler.

⁵ *omnes . . . edomabant*] introduced by the compiler.

DE TEMPORE REGIS WILLELMI PRIMI.

3

- Malmesb. iii. 245, p. 417. modum Christi fide suscepta, paulatim religioni operam dantes, armorum exercitium neglexerunt; siquidem reges tunc habitu mutato, quidam Romæ, quidam in patria, cæleste regnum lucrati,¹ pro temporali commutabant æternum. Multi tota vita sua mundum amplectentes, ecclesias et cœnobia fundabant, thesauros pauperibus erogabant, et ut breviter dicatur, omnia misericordiæ opera adimplebant. De martyribus, confessoribus, et sacris virginibus, insula adeo plena refulget, ut vix aliquem vicum famosum prætereas, ubi alicujus novi sancti nomen insigne non audias. Sed postmodum, refrigescente caritate, et aureo sæculo in luteum mutato, religionis studia obsoleverunt:² sicut prius in adventu Danorum, et nunc in expulsiōne Anglorum a Normannis, peccatis exigentibus, exterminium accessit incolarum. Nam optimates gulæ et veneri servientes, more Christiano ecclesiam mane non petebant; sed in cubiculis et inter uxorios amplexus matutinarum solemnium ac missarum a presbytero festinante auribus tantummodo prælibabant.³ Clerici quoque et ordinati adeo literatura carebant, ut cæteris esset stupori, qui grammaticam didicisset. Potabatur ab omnibus in commune, qui tam dies quam noctes in hoc studio produxerunt, in cibis urgebant crapulam, in potibus vomitam irritantes. Veruntamen hæc mala non de omnibus dicta intelligas, cum multos omnis conditionis homines et dignitatis⁴ in eadem gente constet Domino placuisse.
- (Enlarged from Malmesb.)
- Id. p. 419.

Qualiter rex Willelmus Oxoniam obsedit et cepit.

- Id. iii. 248, p. 421. Eodem tempore rex Willelmus urbem Oxoniam⁵ sibi rebellem obsidione vallavit. Ubi quidam stans super murum nudato inguine sonitu partis inferioris auras turbavit, in contemptum videlicet Normannorum. Unde Willelmus in iram conversus, civitatem levi negotio subjugavit. Deinde Eboracum petens, eam penitus delevit, civibus flamma ferroque necatis. Qui autem ab hac clade evadere potuerunt, ad regem Malcolmum in Scotiam confugerunt, qui omnes Anglorum profugas libenter recipiebat, et singulis tutamentum, in quantum poterat, impendebat, propter sororem Eadgari Margaretam, quam sibi fecerat conjugalem; cujus causa conterminas Angliæ provincias rapinis et incendiis infestabat. Quapropter rex Willelmus coacta militum et peditum multitudine copiosa, aquilonales
- Oxford taken by William.
Destruction of York.
Reception of the exiles by Malcolm.
Ravage of the North

¹ *lucrati*] luctari, W.
² *obsoleverunt*] absolverunt, W.
³ *prælibabant*] prælibebant, A. O. W.
⁴ *dignitatis*] dignitates, W.
⁵ *Oxoniam*] Exoniam, W., as Malmesbury. C. D. follow A., as usual.

4 MATTHÆI PARIENSIS CHRONICA MAJORA.

A.D. 1067. Angliæ partes petens, totius regionis urbes, vicos, agros, et Malmesb. by Wil- oppida conteri, et fruges jubet igne consumi, maritima max- Gest. Reg. liam. ime tum propter recentem iram, tum quia Cnutonem Danorum iii. 249, regem adventare rumor asserebat; ut nihil circa maris crepi- p. 422. dinem¹ vitalis subsidii prædo piraticus inveniret. Malcolmus Id. iii. 250, quoque rex ad manus veniens, deditioi cessit. p. 424.

Submission of Malcolm. Deinde rex Willelmus compositis in Anglia civitatibus et Repeated castellis, propriisque ministris impositis, ad Normanniam trans- from fretavit, obsides Angliæ cum immensa pecunia secum ducens. above, p. 1.

Hoc ante,² Sed non multo post ad Angliam rediens, commilitonibus suis qui in bello Hastingsensi patriam secum subjugaverint,³ terras Anglorum et possessiones affluentiori manu contulit, illudque parum, quod illis remanserat, sub iugo posuit perpetuæ servitutis. Unde recesserunt a regno Eadgarus Etheling fillius Eadwardi, legitimus hæres regni, Morcardus et Eadwinus fratres, Mercherus et Wealthfus Northanhumbrorum comites; exceptis episcopis et clericis, aliisque nobilibus multis, quos longum est⁴ exprimere singillatim.

De schismate inter duos Papas sedato.

Schism in the Papacy. Hoc igitur tempore, duobus Romæ, Alexandro et Cadelo, de Sigebert, col. 215. papatu contententibus, Mantuæ synodus colligitur, et mediante Annone Coloniensi archiepiscopo, Alexandro de symonia se purgante, in sede Apostolica statuitur, et Cadelo expellitur, symoniacus comprobatus. Eodem tempore ad septem milia Id. col. hominum orandi gratia Jerosolimam petentes ab Arabibus⁵ 214, a. in Parasceue obsessi sunt in quodam castello, et tot ex eis 1065. vulnerati vel occisi, ut de omnibus vix duo milia sint elapsi.

Attack on 7,000 pilgrims by the Arabs.

Henricus primus natus est regi Willelmo primo.

Birth of Henry I. Anno Domini MLXVIII. Natus est regi Willelmo filius in Malmesb. Anglia, et vocatus est Henricus. Nam primogenitus Willel- v. 390, mus Rufus⁶ et Robertus in Normannia nati fuerunt, antequam p. 615. pater eorum Angliam subjugaret. Eodem anno rex Willelmus A.-S. Roberto comiti dedit Northanhumbriæ comitatum; cui statim Chron.

¹ *maris crepidinem*] oram maritimam, Malmesb. The words *vitalis subsidii* are introduced by the compiler.

² *Hoc ante* is written by Paris in the margin. This passage is nearly a repetition of what is given above

in p. 1., with the omission of the imprisonment of the hostages.

³ *subjugaverint*] subjugaverant, W.

⁴ *est*] esset, W.

⁵ *Arabibus*] Arabicis, W. It is written over an erasure in A.

⁶ Sic, and so the Hist. Anglorum.

(Peterborough), a. 1068. homines illius regionis insurgentes, ipsum cum¹ nongentis viris A.D. 1068. suorum peremerunt. Sed rex Willelmus superveniens omnes² Northumberland. hujus rei actores usque ad unum delevit. His death.

Egelricus Dunelmensis episcopus in carcerem detruditur.

Id. a. 1069. Anno Domini MLXIX. Venerunt quidam ad regem Willelmum, Dunelmensem episcopum Agelricum de ejus proditione accusantes. Qui in villa quæ Burgum dicitur, a regis ministris captus, ad Westmonasterium adductus est, sub carcerali custodia detrudendus. Et postea Augusto³ mense, frater ejus Egelwinus, ejusdem loci factus episcopus, fuit in exterminium relegatus. Eodem vero tempore inter duo festa beatæ Mariæ in autumno, venerunt filii Swani et frater ejus Osbernus de regno Danorum cum cogonibus trecentis in Angliam, ut regem Willelmum ab Anglia exturbarent. Quorum adventus cum divulgatus fuisset, exierunt illis obviam Eadgarus Etheling filius Eadwardi et Waltheofus comes cum multis milibus armorum, cupientes⁴ eorum auxilio regem Willelmum capere et carceri illum perpetuo mancipare. Tunc fœdere confirmato, junctis viribus ad Eboracum venientes, urbem cum castello quantocius occuparunt, et multa ibidem hominum milia peremerunt. Deinde majores urbis et provinciæ vinculis constringentes, tamdiu eos crudeliter torquebant, quousque omnes facultates eorum ab eis extorsissent. Tunc ibi inter duo flumina Uasam et Trente hyemantes, omnes regionis incolas immisericorditer affligebant. Sed Willelmus hyeme transcursum cum maxima armorum copia superveniens, fortiores hostium fugavit, et minores usque ad unum in ore gladii trucidavit. Veruntamen Waltheofus amplæ prosapiæ comes in eadem pugna plures Normannorum solus detruncaverat, singulos per castelli portam⁵ decapitans gradientes. Sed Willelmus tandem victoriam adeptus est, adversariis penitus profligatis.⁶ Tunc Eadgarus Etheling ad regem Willelmum veniens, pacem ab eo et misericordiam postulans, impetravit, et ei fidelitatem fecit.

Æthelric imprisoned at Westminster.
Ethelwine outlawed.
Invasion of Swend's sons and Osbeorn, who are joined by Eadgar and Waltheof.
Capture of York.
p. 176.
Their defeat by William.
Prowess of Waltheof.
Eadgar submits.

(Not in the Chron.)

Id.

Cf. Hen. Hunt. f. 211b.

Malmesb. iii. 253, p. 427.

Cf. A.-S. Chron. (Peterb.), a. 1074.

¹ cum . . . suorum] D. has been altered to "apud Dunelmum cum " dcc^{ta} viris."

² omnes . . . delevit] fela hund manna ofsloh, Chron. Pet.

³ Augusto mense] an insertion of the compiler.

⁴ cupientes . . . mancipare] in-

duced by the compiler. This whole account is enlarged from the chronicle.

⁵ portam] portans, A.; portas, D. C. has portans with the n expuncted.

⁶ profligatis] profugatis, W. This sentence is the compiler's.

Cambridge University Press

978-1-108-04900-9 - Chronica Majora: Volume 2: A.D. 1067 to A.D. 1216

Matthew Paris Edited by Henry Richards Luard

Excerpt

[More information](#)

6 MATTHÆI PARIENSIS CHRONICA MAJORA.

A.D. 1070.

De servitute ecclesie Anglicanæ.

Plunder of the monasteries by William. The bishopricks and abbeys put under military service.

Anno Domini MLXX. Rex¹ Willelmus pessimo usus consilio, omnia Anglorum monasteria auro spolians et argento, insatiabiliter apporriavit, et ad majora sanctæ ecclesiæ opprobria² calicibus et feretris non pepercit. Episcopatus quoque et abbatias omnes quæ baronias tenebant et eatenus ab omni servitio sæculari libertatem habuerant sub servitute statuit militari, inrotulans singulos episcopatus et abbatias pro voluntate sua, quot milites sibi et successoribus suis, hostilitatis tempore, voluit a singulis exhiberi. Et rotulos hujus ecclesiasticæ servitutis ponens in thesauris, multos viros ecclesiasticos huic constitutioni pessimæ reluctantes a regno fugavit. Sub hac tempestate Stigandus Cantuariensis archiepiscopus et Alexander Lincolniensis,³ facto ad Scotos diffugio, moram ad tempus fecerunt ibidem. Solus inter omnes Angliæ prælatos, Egelwinus⁴ Dunelmensis episcopus exul et proscriptus, zelum Dei habens, excommunicavit universos ecclesiæ invasores et rerum ecclesiasticarum raptores.

Deposition of Stigand.

Eodem anno deposito apostata archiepiscopo Stigando, qui prius data⁵ pecunia fuerat episcopus Helmhamensis, ac deinceps Wintoniensis, et novissime Cantuariensis, ut superius dictum est, quos honores non intuitu religionis sed cupiditatis simul tenebat; successit ei electus Lanfrancus, prius monachus Beccensis, et postmodum abbas Cadomensis, ad archipræsulatum Cantuariensem, qui in episcopatu annis octodecim laudabiliter conversatus, successoribus suis præbuit bonæ conversationis exemplum. Eodem tempore Eadgarus Etheling, regis

Robert de Monte, p. 726. (Guiberti opera. Par. 1651.)

Lanfranc, Archbishop of Canterbury.

¹ The fact of the plunder of the monasteries is mentioned by the A.-S. Chron., Diceto, and Florence, but the details and the whole of the rest of the chapter are peculiar to the compiler. Paris has still further enlarged the account in the *Historia Anglorum*.

² *majora . . . opprobria*] *majorem . . . opprobrium*, O. W. A. probably had this, but has been altered by Paris.

³ Madden (Par. Hist. Angl. i. p. 13, note²) suggests Ægelmar, Bishop of the East Angles, for this imaginary bishop. See Matt. of West., a. 1070, where he is joined

with Stigand. I am more inclined to believe it is a blunder for Æthelwine, Bishop of Durham, (in spite of what follows in the text,) whom Simeon mentions as wintering in Scotland, *Hist. de Dunelm. Eccles.* iii. 17, col. 41 (Twysden). See also the *Hist. Cont.* 1071, p. 88 (Hinde). But the whole chapter seems like an invention.

⁴ This seems to come from the excommunication by Æthelric of the men who burnt and plundered Peterborough. *Chron. Peterb.* a. 1070.

⁵ *data pecunia*] Inserted by the compiler.

Malmesb. Willelmi deditius, facto ad Scotos transfugio, jusjurandum A.D. 1070. Gest. Reg. maculavit. Sed cum ibi aliquot annis degisset,¹ regis Wil- Revolt of
iii. 251, lelmi liberalitatem experiri volens, ad eum in Normanniam Eadgar
p. 424. navigavit; a quo satis honorifice receptus et donativo non and his
modico honoratus, libram argenti pro cotidiano stipendio a subsequent
rege suscepti. reconcilia-
tion with
William.

Quod multi nobiles Angliæ loca deserta petierunt.

A.-S. Anno Domini MLXXI. Hoc anno, octavo kal. Maii,² con- Consecra-
Chron. secratus est archiepiscopus L[anfrancus]. Eadwinus, Mer- tion of
(Peter- cherus, et Siwardus comites, cum Egelwino Dunelmensi epi- Lanfranc.
borough), scopo et multis milibus clericorum et laicorum, deserta regionis Eadwine
a. 1071. loca et nemorosa petierunt, regis Willelmi indignationem ferre Morkere
non valentes. Cumque multa mala ad injuriam regis in locis and other
diversis perpetrassent, ad Helyensem insulam tandem veni- in the Isle
entes, locum mansionis illuc et refugii elegerunt. Qui sæpius of Ely.
inde hostiliter exeuntes, duce Herewardo de gente Anglorum Hereward.
p. 224 viro nobilissimo ac strenuo regionem illam in regis dispendium
(Stewart) non mediocriter affligebant.

Cf. Histor. Castrum³ quoque ligneum in ipsis paludibus construxerunt, Hereward's
Eliens. quod usque in hodiernum diem castellum Herewardi a com- castle.
ii. 102, provincialibus nuncupatur. Quo divulgato, rex Willelmus cum The isle
p. 224 eam, pedestri, et equestri prælio circumcinxit. Deinde vias attacked
(Stewart) immensæ longitudinis in ipsis paludibus et pontes valde sump- by William.
tuosos construens, voragines profundas et aquosas bestiis et
A.-S. hominibus reddidit permeabiles, et castellum, in loco qui Castle
Chron. Wisebecum⁴ dicitur, a fundamentis erexit. Quod cum adver- erected by
a. 1071. sarii ejus cognovissent, omnes, præter solum Herewardum qui William at
socios suos ab insula potenter eduxit, ad manum venientes, Wisbech.
Willelmo sese præsentarunt, quodlibet supplicium subituri. The Eng-
Flor. Wig. Tunc rex, Egelwinum episcopum sub custodia tradens, alios lish sub-
ii. p. 9. omnes, quosdam interfecit, quosdam redemit, et nonnullos mit, ex-
Hist. Eliens. perpetuo carceri mancipavit. Herewardus vero quamdiu su- cepting
ii. 102, perfruit, regi Willelmo paravit insidias exquisitas. Hereward.
p. 225.

¹ *degisset*] *deguisset*, A. O. W.

² This is an error of Paris; Lanfranc was consecrated on Aug. 29. Malmesb. Gest. Pontif., p. 39. I suspect that it comes from Diceto, who says the consecration took place on S. Joh. Bapt. (col. 483), i.e. oct. kal. Julii, and that Paris

carelessly wrote *Maii* for *Julii*. The passage is in D., but not in C.

³ The mention of Hereward's castle, and below of the castle at Wisbech, are peculiar to the compiler. See the additions in the Hist. Anglor., where the castle built at Wisbech is not mentioned.

⁴ *Wisebecum*] *Wiseberum*, A.

Cambridge University Press

978-1-108-04900-9 - Chronica Majora: Volume 2: A.D. 1067 to A.D. 1216

Matthew Paris Edited by Henry Richards Luard

Excerpt

[More information](#)

8 MATTHÆI PARISIENSIS CHRONICA MAJORA.

A.D. 1072. *Rex Willelmus regis Scotorum homagium cepit.*

William Anno Domini MLXXII.¹ Rex Willelmus Scotiam hostiliter A.-S.
invades adiens, speravit aliquos ibi ex suis hostibus invenire. Sed Chron.
Scotland. cum regionem illam perlustrasset, et nullum penitus invenisset, (Peter-
borough),
a. 1072.

Death of Angliam remeavit. Hoc etiam anno Eilricus episcopus Dunel-
Bishop mensis, apud Westmonasterium sub custodia regis detentus,
Æthelric. obiit, et ibidem in porticu Sancti Nicholai sepultus est.

De duobus clericis confœderatis narratio importuna.

Legend of Circa eosdem quoque dies, in civitate Britanniae Nannetis² Malmesb.
two clerks nomine duo clerici degebant, qui ab ipsis pueritiæ rudimentis Gest. Reg.
of Nantes. adeo erant amicitiae fœderibus constricti, ut si necessitas in- iii. 237,
p. 405.

¹ D. has in the margin here :

“Anno Domini MLXXII, rex
“Willelmus cum gravi exercitu
“Scotiam ingressus est, et occur-
“rens ei rex Scotorum Malcolmus
“apud Berewik, homo suus deve-
“nit. His temporibus regebat co-
“mitatum Karlioli comes Ranulphus
“de Micenis vel Meschines, qui
“efficax subsidium præbuit regi
“Willelmo in conquisitione Angliæ.
“Hic urbem Karliolensem cœpit
“viriliter re-ædificare, et cives ejus-
“dem plurimis privilegiis munire.
“Sed rediens rex Willelmus a
“Scotia per Cumbriam, videns tam
“regale municipium, abstulit illud
“a Ranulpho comite, et dedit illi
“pro patria illa comitatum Cestriæ,
“et insuper in augmentum honoris
“comitatum illum super omnes co-
“mitatus Angliæ privilegiis et ho-
“noribus cumulavit. Karliolum
“vero præcepit idem rex vallo,
“muris, et turribus propugnaculis-
“que firmissimis munire.”

This is not in A. C. O. W., or in any of the MSS. of Matthew of Westminster. Parker, however, inserted it in his second edition of

“Matthew of Westminster,” (1570), and it is quoted as his by Dugdale, who is followed by many modern writers.

This Randle of Meschines seems to be mistaken for his son. Lappenberg (History of England under the Norman Kings, p. 235, note , Thorpe’s translation) conjectures that the year should be 1122—MCXXII. for MLXXII. Randle of Meschines succeeded to the earldom of Chester on the death of Richard in the white ship, (see Orderic, p. 871A Duchesne), but I can find no other authority than this passage for the statement that the earldom of Chester was given in exchange for Carlisle, though it has been adopted by various writers (e.g. Courthope’s Historic Peerage, under Cumberland, p. 135; Hinde, Symeon of Durham, p. 119, note *), who have seemingly followed Dugdale, who gives “Matthew of Westminster” as his authority, which is certainly incorrect.

² Nannetis] Mannetis, A., and so C. D., as usual.

Malmesb. Grueret, etiam mortis periculum¹ per invicem sustinerent. A.D. 1072.
 Gest. Reg. Unde die quadam in hoc pariter consenserunt, ut quisquis Legend of
 iii. 237, illorum prius obiret, vivo dormienti vel vigilantanti infra dies two clerks
 p. 405. triginta appareret, socium certificaturus, qualis sit futurus² of Nantes.
 sæculi status, quæ animarum de corpore egressarum foret
 conditio, ut inde sufficienter instructus agnosceret, quæ ex
 diversis de anima philosophorum opinionibus esset imitanda.
 Tradunt enim Platonici, quod mors corporis animam non ex-
 tinguat, sed eam ad Deum principium suum, tanquam e car-
 cere, remittat. Astruunt e contra Epicurei, animam de corpore
 solutam in³ aerem evanescere, et in auras effluere et dissolvi.
 Theologi quoque de anima aliter sentientes, tres asserunt esse
 animarum post mortem corporis mansiones, unam in cælo,
 alteram in purgatorio, tertiam in inferno; sed sicut animæ
 quæ in inferno sunt non salvabuntur, ita illæ quæ in purga-
 torio existunt misericordiam consequentur. Itaque data fide
 inter socios et accepta cum juramento, non multum tempus
 præteriiit, et ecce unus eorum subito absque confessione et
 viatico exspiravit. Remansit alter in sæculo, et de fide data
 sedulo cogitans, terminum præfixum per dies triginta inaniter
 expectabat. Quibus evolutis, dum desperatus aliis animum
 negotiis applicasset, ecce mortuus, sodali apparens viventi,⁴
 ipsum prius in hunc modum affatur: "Agnoscis me?" inquit.
 Et socius, "Agnosco," respondit. Et alius, "Adventus meus,
 " amice," inquit, "valde tibi erit, si volueris, necessarius,
 " mihi quoque omnino infructuosus. Nam prolata contra me
 " a Deo sententia, deputatus sum miser supplicii sempiternis."
 Cumque vivus ad ereptionem mortui omnia sua monasteriis
 se daturum et egenis promisisset, seque dies et noctes
 jejuniis et orationibus continuaturum spondisset, "Fixum
 " est," inquit mortuus, "quod dixi. Nam quia sine pœni-
 " tentia decessi, justa sunt judicia Dei, quibus in sulphuream
 " voraginem inferni sum demersus, ubi

" Dum rotat astra polus et pulsat littora pontus,⁵

" pro criminibus meis torquebor. Et ut aliquam ex pœnis p. 177.
 " meis innumerabilibus experiaris, protende manum tuam ut
 " guttam saltem unam stillantem de sudore meo sanioso re-
 " cipias." Quam cum vivus recepisset, cutem et carnem sicut

¹ "juxta comici dictum," Malmesbury, i.e. Terent. Andr. iv. 1.

² *futurus*] futuri, O. W.

³ *in*] et, W.

⁴ O. W. ins. et.

⁵ Claudian, in Rufin. ii. 527,

" Dum rotet astra polus, feriant dum
 " littora venti."

Cambridge University Press

978-1-108-04900-9 - Chronica Majora: Volume 2: A.D. 1067 to A.D. 1216

Matthew Paris Edited by Henry Richards Luard

Excerpt

[More information](#)

10 MATTHÆI PARIENSIS CHRONICA MAJORA.

A.D. 1072. ignito cauterio perforavit, foramen nucis¹ avellanæ capax efficiens. Socio doloris magnitudinem clamore testante, "Hoc," Legend of two clerks of Nantes. inquit mortuus, "erit tibi quamdiu vixeris, et pœnarum " mearum grave documentum, et, nisi² neglexeris, salutis tuæ " singulare remedium. Quapropter dum potes muta habitum, " muta et animum, quo possis iram tui effugere Conditoris." Ad hæc verba vivo respondere nolente, mortuus eum oculo severiore perstrinxit, dicens; "Si dubitas, miser, converti, lege " litteras istas." Et simul cum verbo manum expandit tetrīs litteris inscriptam, in quibus Sathanas et omne contubernium infernorum omni ecclesiastico cœtui gratias emittit, quod cum in nullo suis voluptatibus deessent, cum tantum numerum subditarum sibi animarum suæ prædicationis incuria paterentur ad inferna descendere, quantum nunquam sæcula retro acta viderunt.³ Et his dictis, imago defuncti disparuit. Tunc vivens, bonis suis omnibus per ecclesias et egenos distributis, Sanctum Melanum adiit, et habitum mutavit; omnes audientes admonens et videntes de subita conversione sua, ut dicerent; "Hæc " est mutatio dexteræ Excelsi."

Ps. lxxvi. 11.

*De ventilatione causæ inter ecclesias Cantuariensem et
Eboracensem.*

Settlement of the question of precedence between Canterbury and York. Eodem anno apud Windleshoram ex præcepto Alexandri Papæ, rege etiam Willelmo annuente, in præsentia Huberti Romanæ ecclesiæ legati, ventilata est causa de primatu ecclesiæ Cantuariensis super ecclesiam Eboracensem. Ubi tandem antiquarum auctoritatibus scripturarum probatum est et ostensum, quod Eboracensis ecclesia debeat subjacere ecclesiæ Cantuariensi, et ipsius archiepiscopi, ut primatis totius Britanniæ, dispositionibus, in omnibus quæ ad Christianam pertinent religionem, fideliter obedire; ita quod si archiepiscopus Cantuariensis concilium cogere voluerit, ubicunque sibi utile visum fuerit, Eboracensis archiepiscopus cum omnibus suis suffraganeis et subjectis clericis sui præsentiam exhibeat, ejusque canonicis dispositionibus obediens existat. Benedictionem etiam episcopalem ab ipso debet accipere, et ei canonicam professionem, addito juramento, præstare. Huic igitur constitutioni consenserunt rex præfatus et Lanfrancus archiepiscopus Cantuariensis et Thomas archiepiscopus Eboracensis, cum prædicto cardinali et omnibus episcopis et abbatibus regni.

¹ nucis] micis, A. avellanæ is not in Malmesbury.

² nisi] nichil, A.

³ viderunt] viderent, A.